

**2018–2019 MOKSLO METŲ INFORMACINIŲ TECHNOLOGIJŲ VALSTYBINIO BRANDOS EGZAMINO
VYKDYMO INSTRUKCIJA**

EGZAMINO DATA

Pagrindinė sesija

2019 m. gegužės 30 d.
9–12 val.

Pakartotinė sesija

2019 m. liepos 2 d.
9–12 val.

EGZAMINO MEDŽIAGA

kandidatui:

- elektroninė egzamino užduoties atlikimo sistema ir egzamino užduoties sąsiuvinis;
- atsakymų lapas (A4 formato) su prisijungimo vardu ir slaptažodžiu;
- atmintukas, pažymėtas grupės ir darbo vietos žyme;

egzamino vykdytojui:

- vokas su egzamino užduoties sąsiuviniais, atsakymų lapais, kodų lapu, vokas su užduoties failais atmintuke (1 vnt.) ir 1 tuščias vokas;
- egzamino vykdymo protokolas (2 egz.);
- egzamino vykdymo reikalavimai;
- duomenų perdavimo sistemos KELTAS prisijungimo duomenys;
- atmintukas, pažymėtas grupės raide, **visų kandidatų** sukurtiems praktinių užduočių failams saugoti.

EGZAMINO PATALPOS

- kompiuterių klasė.

Pastaba. Kandidatai visą užduotį atlieka toje pačioje egzamino patalpoje.

EGZAMINUI REIKALINGOS PRIEMONĖS:

- kiekvienam kandidatui skirtas kompiuteris, prijungtas prie interneto;
- kiekvienas kandidato kompiuteris turi atitikti šiuos reikalavimus:
  - o turi turėti USB jungtį, turėti mažiausiai 2 GB operatyvinės atminties, mažiausiai 1,5 GHz taktinio dažnio ir x86 architektūros procesorių;
  - o turi būti įdiegta programinė įranga: FreePascal 0.6.4a versijos¹, CodeBlocks 10.05 versijos (Windows 2000, Windows XP, Windows Vista) arba ne ankstesnė kaip CodeBlocks 12 versijos (Windows 7, Windows 8, Windows 10), DEV C++ 4.9.9.2 arba DEV C++ 5.11 versijos programavimo terpėmis, failų ir katalogų tvarkymo programa (įskaitant ir pakavimo programą): Windows Explorer (My Computer), 7-Zip; PDF failų peržiūros programa (ne ankstesnė kaip Adobe Reader 8 versija arba ne ankstesnė kaip Foxit Reader 3 versija); tekstų rengyklė (ne ankstesnė kaip raštinės paketo MS Office 2007 versija arba ne ankstesnė kaip OpenOffice.org 3 Writer versija arba ne ankstesnė kaip LibreOffice 4 Writer versija); skaičiuoklė (ne ankstesnė kaip raštinės paketo MS Office 2007 arba ne ankstesnė kaip OpenOffice.org 3 Calc versija arba ne ankstesnė kaip LibreOffice 4 Calc versija); naršyklė (ne ankstesnė kaip MS Internet Explorer 9.0 versija, ne ankstesnė kaip Mozilla Firefox 30 versija arba ne ankstesnė kaip Google Chrome 40 versija);
  - o visa įdiegta programinė įranga turi būti tinkamai sukonfigūruota (tekstų rengyklė ir skaičiuoklė turi būti lokalizuotos) ir išbandytas jos veikimas;
  - o operacinėje sistemoje turi būti įjungtas failo vardo plėtinių rodymas;
- vykdytojo kompiuteris, prijungtas prie interneto.

PRIEMONĖS, KURIOMIS GALI NAUDOTIS KANDIDATAI

- rašymo priemonės (juodai rašantis (-ys) tušinukas (-ai), pieštukas), trintukas.

EGZAMINO EIGA

8.45 val.	Lentoje užrašytas egzamino pradžios ir pabaigos laikas. Kandidatai sėdi nurodytose vietose kompiuterių klasėje.
8.45–9 val.	Vykdytojas pakviečia pirmąjį egzamino vykdymo protokole įrašytą kandidatą patvirtinti, kad vokas su egzamino užduoties sąsiuviniais, kodų lapu, atsakymų lapais, voku su užduoties failais atmintuke (1 vnt.) ir 1 tuščiu voku nepažeistas (nėra kirpimo ar plėšimo žymių, apsauginė klijavimo juosta vientisos spalvos, be matomų simbolių). Jeigu vokas nepažeistas, kandidatas pasirašo egzamino vykdymo protokole nurodytoje vietoje; jei vokas pažeistas, kviečiamas vyresnysis vykdytojas. Vykdytojas pažymėtoje vietoje prakerpa voką, išima egzamino užduoties sąsiuvinius, kodų lapą, atsakymų lapus, voką su užduoties failais atmintuke (1 vnt.) ir 1 tuščią voką. Vykdytojas ant atsakymų lapų ir protokolo abiejų egzempliorių priklijuoja kodus. Egzamino užduoties sąsiuvinius, atsakymų lapus ir atmintukus, pažymėtus grupės ir darbo vietos žyme, jis išdalija protokole

¹ šią versiją egzamino vykdymo centro kompiuteriuose instaliuoti, jei atsiras kandidatų, atliekančių programavimo užduotį Pascal programavimo kalba.

	<p>įrašytiems kandidatams. Kandidatas, gavęs jam skirtą egzamino užduoties sąsiuvinį ir atsakymų lapą, įsitikina, ar kandidato vietos numeris ir ant atsakymų lapo užklijuotas kodas bei atmintuko darbo vietos žymė atitinka jo eilės numerį protokole. Patikrinęs protokole įrašytą savo asmens kodą, kandidatas pasirašo ant abiejų protokolo egzempliorių skiltyje šalia savo vardo ir pavardės.</p> <p>Vykdytojas kandidatams perskaito brandos egzamino vykdymo reikalavimus, egzamino trukmę. Vykdytojas pakviečia kandidatus užsiregistruoti elektroninėje egzamino užduoties atlikimo sistemoje su gautais prisijungimo duomenimis. Esant egzamino trikdžiams, vykdytojas kreipiasi į vyresnįjį vykdytoją.</p>
9–12 val.	<p>Kandidato kompiuteryje aktyvuojama egzamino užduotis.</p> <p>9.30 val. vykdytojai ant kiekvieno nepanaudoto atsakymų lapo ir nepanaudotos brandos egzamino užduoties puslapio užrašo <i>Nepanaudota</i>. Vėlavimo, išėjimo, tvarkos pažeidimo atvejus, kompiuterių veikimo trikdžius ir kompiuterių keitimus vykdytojas fiksuoja vykdymo protokole.</p> <p>Kandidatai kompiuteriu atlieka egzamino užduotis, praktinių užduočių failus įrašo į kompiuterio standžiojo disko aplanką <i>C:\Egzaminas</i>, suteikdami failams vardus, sudarytus pagal šabloną:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekstinių dokumentų maketavimo užduoties – <i>R01.docx (R01.odt)</i> (R – grupė (1 simbolis) ir eilės numeris (2 simboliai, pvz., 06; 14); • skaitinės informacijos apdorojimo skaičiuokle užduoties – <i>R01.xlsx (R01.ods)</i> (R – grupė (1 simbolis) ir eilės numeris (2 simboliai, pvz., 06; 14); • programavimo užduoties – <i>R01_1.pas (R01_1.cpp)</i> (R – grupė (1 simbolis), eilės numeris (2 simboliai, pvz., 06; 14), atskiras skaitmuo – praktinės užduoties numeris). <p>Kitai įvardyti failai nebus vertinami. Failo pavadinime ar jo tekste neturi būti užrašų ar kitokių ženklų, kurie leistų identifikuoti darbo autorių.</p> <p>Baigęs užduotį ir (ar) apsisprendęs netęsti egzamino, kandidatas praneša apie tai vykdytojui, patikrina, ar teisingai pavadino būtent tuos praktinių užduočių failus (jei tokių yra, pvz., programavimo praktinių užduočių programos failą, o ne projekto failą), įkelia juos į elektroninę egzamino užduoties atlikimo sistemą, nukopijuoja į atmintuką ir perduoda užduoties sąsiuvinį, atsakymų lapą ir atmintuką su įrašytais atliktų praktinių užduočių failais egzamino vykdytojui.</p> <p>Svarbu! Baigti darbą elektroninėje egzamino užduoties atlikimo sistemoje kandidatas gali tik tada, kai yra sukėlęs ir išsiuntęs visus atliktų praktinių užduočių failus.</p> <p>Kandidatas neištrina savo praktinių užduočių failų iš kompiuterio, kuriame atliko egzamino užduotis.</p> <p>Egzamino vykdytojas pateikia kandidatui užpildyti ir pasirašyti vykdymo protokolą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kandidatas įrašo atliktų praktinių užduočių failų pavadinimus vykdymo protokolo abiejuose egzemplioriuose; • jei nėra atliktų praktinių užduočių failų, pažymi tai vykdymo protokolo abiejų egzempliorių atitinkamoje skiltyje (įrašo žodį <i>Nėra</i>); • pasirašo abiejuose protokolo egzemplioriuose, patvirtindamas, kad protokolo įrašai teisingi. <p>Kandidatas išleidžiamas iš egzamino patalpos.</p>
11.30 val.	Vykdytojas praneša kandidatams, kad iki brandos egzamino pabaigos liko 30 minučių.
11.45 val.	Vykdytojas praneša kandidatams, kad iki brandos egzamino pabaigos liko 15 minučių, ir įspėja, kad niekas negali išeiti iš patalpos iki egzamino pabaigos. Vykdytojas primena, kad kandidatai atliktų praktinių užduočių failus turi įkelti į elektroninę egzamino užduoties atlikimo sistemą, juos išsiųsti ir nukopijuoti į atmintukus. Taip pat primena, kad kandidatai neturi ištrinti atliktų praktinių užduočių failų iš kompiuterio, kuriame atliko egzamino užduotis.
12 val.	<p>Vykdytojas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • praneša kandidatams, kad egzaminas baigėsi, paprašo įkelti atliktų praktinių užduočių failus į elektroninę egzamino užduoties atlikimo sistemą ir juos išsiųsti; • paprašo nukopijuoti atliktų praktinių užduočių failus iš savo kompiuterio į atmintuką, pažymėtą grupės ir darbo vietos žyme ir likti savo vietose; • surenka iš kandidatų atmintukus ir atsakymų lapus; • pateikia protokolus kandidatams įrašyti sukurtų failų pavadinimus; jei nėra atliktų praktinių užduočių failų, pažymėti įrašant žodį <i>Nėra</i> ir pasirašyti; • į tuščią voką įdeda atsakymų lapus, kodų lapą, nepanaudotus užduoties sąsiuvinius ir atsakymų lapus, voką su užduoties failais atmintuke, kandidatų atmintukus (tik tų kandidatų atmintukus, kurių atliktų praktinių užduočių failai nebuvo įkelti į elektroninę egzamino užduoties atlikimo sistemą ir (ar) jeigu kandidatas testo užduotį atliko ne elektroninėje egzamino užduoties atlikimo sistemoje) ir užklijuoja voką; • baigia pildyti abu vykdymo protokolo egzempliorius; • išleidžia kandidatus iš egzamino patalpos, o kandidatai išeidami išsineša savo užduoties sąsiuvinius; • užklijuotą voką ir egzamino vykdymo protokolo antrą egzempliorių atiduoda vyresniajam vykdytojui. <p>Vykdytojas, kuris sėdi prie kompiuterio:</p> <ul style="list-style-type: none"> • po egzamino iš kiekvieno kandidato kompiuterio į atskirą atmintuką, pažymėtą grupės raide, nukopijuoja kandidato aplanką <i>Egzaminas</i>, kuriame yra visų atliktų praktinių užduočių failai ir (ar) aplankai; • kiekvieną aplanką <i>Egzaminas</i> pervardija kandidato grupės ir darbo vietos žyme; • atlikęs šiuos veiksmus, iš kandidatų kompiuterių ištrina kandidatų aplankus <i>Egzaminas</i> su atliktų praktinių užduočių failais; • atmintuką, pažymėtą grupės raide, ir kandidatų atmintukus, kurie nebus siunčiami į Nacionalinį egzaminų

	<p>centrą, perduoda vyresniajam vykdytojui, o šis juos perduoda saugoti mokyklos vadovui;</p> <ul style="list-style-type: none"> • naudojasi duomenų perdavimo sistema KELTAS tik tada, jeigu kyla nenumatytų atvejų dėl kandidatų failų įkėlimo į elektroninę egzamino užduoties atlikimo sistemą.
--	--

Pastabos:

- 1) kompiuterių klasėje kiekvienai grupei turi būti dar bent vienas atsarginis kompiuteris;
- 2) egzamino vykdymo grupė (administratorius, informacinių technologijų mokytojas ar specialistas) paruošia kompiuterių klasę ir egzaminui reikalingas priemones ne vėliau kaip prieš 12 valandų iki egzamino pradžios;
- 3) ne vėliau kaip prieš 12 valandų iki egzamino pradžios vyresnysis vykdytojas kartu su informacinių technologijų mokytoju ar specialistu patikrina vykdymo centre paruoštus kompiuterius, jų programinės įrangos veikimo kokybę;
- 4) kompiuteriai turi būti įjungti prieš prasidedant egzaminui, kiekviename kompiuteryje turi būti atidaryta elektroninė egzamino užduoties atlikimo sistema;
- 5) kompiuteriuose ir išdalytuose kandidatų atmintukuose negali būti failų egzamino tematika;
- 6) rekomenduojama turėti bent keletą atsarginių atmintukų kiekvienoje centro grupėje;
- 7) brandos egzamine dalyvauja trys egzamino vykdytojai:
  - a) du egzamino vykdytojai, ne mokomojo dalyko specialistai, perskaito egzamino vykdymo reikalavimus; paskelbia egzamino pradžią ir pabaigą, prižiūri priskirtos grupės kandidatus, užtikrina tvarką patalpoje nuo egzamino pradžios iki pabaigos, stebi kandidatus iš skirtingų vietų, palydi savo egzamino medžiagą ir savo atliktus darbus palikusius savo darbo vietoje ir laikinai (iki 5 minučių) iš patalpos išeinančius kandidatus;
  - b) egzamino trečiasis vykdytojas, informacinių technologijų mokytojas ar specialistas, po egzamino **iš visų kandidatų kompiuterių** į atskirą atmintuką **nukopijuoja visus** kandidatų atliktų praktinių užduočių **failus**; kiekvieno kandidato failus įrašo į atskirą aplanką, pavadintą kandidato grupės ir darbo vietos žyme;
- 8) jei visi kandidatai apsisprendžia baigti egzaminą anksčiau nurodyto pabaigos laiko, vykdytojų ir vykdytojo, sėdinčio prie kompiuterio, veiksmai, kurie turi būti atlikti 12 val., atliekami anksčiau;
- 9) atsiradus techniniams nesklandumams:
  - a) galima panaudoti atsarginį atmintuką ir (ar) atsarginį kompiuterį;
  - b) kviečiamas vyresnysis vykdytojas, kuris kartu su informacinių technologijų mokytoju ar specialistu, atsakingu už kompiuterių paruošimą egzaminui, priima sprendimą dėl atsarginio kompiuterio panaudojimo. Kai kandidato kompiuteris keičiamas atsarginiu arba šalinami kompiuterio programinės įrangos trikdžiai, kandidatas lieka kompiuterių klasėje, o egzamino vykdymo laikas jam pratęsiamas tiek, kiek jis buvo pertrauktas. Egzamino laiko pratęsimas fiksuojamas egzamino vykdymo protokole ir surašomas aktas, kurį pasirašo vyresnysis vykdytojas ir vykdytojai;
  - c) egzamino metu dingus interneto ryšiui, stabdomas egzamino laikas, tai fiksuojama egzamino vykdymo protokole. Visi kandidatai lieka kompiuterių klasėje. Vykdytojas prakerpa voką su užduoties failais atmintuke, įkelia užduotį iš atmintuko į kiekvieno kandidato kompiuterio darbalaukį, egzamino laikas atitinkamai pratęsiamas tiek, kiek užtruko užduoties failų įkėlimas. Kandidatai tęsia užduoties atlikimą. Jei kandidatas testo užduoties atlieka ne elektroninėje egzamino užduoties atlikimo sistemoje, o iš atmintuko įkeltame faile, atliktos testo užduoties failą jis įrašo į kompiuterio standžiojo disko aplanką *C:\Egzaminas*, suteikdamas failui vardą, sudarytą pagal šabloną: *R01.pdf* (*R* – grupė (1 simbolis) ir eilės numeris (2 simboliai, pvz., 06; 14). Išsaugotą failą, kaip ir failus su praktinėmis užduotimis, įrašo į atmintuką, kuris, kartu su įrašytais atliktų praktinių užduočių failais, siunčiamas į Nacionalinį egzaminų centrą;
- 10)kilus įtarimams dėl kandidato neleistinų veiksmų su kompiuteriu, vykdytojas kviečia trečiąjį vykdytoją (informacinių technologijų mokytoją ar specialistą) ir kartu priima sprendimą dėl egzamino vykdymo pažeidimo;
- 11)kandidatų atmintukai grąžinami juos pateikusioms mokykloms prasidėjus naujiems mokslo metams;
- 12)kandidatai, iš egzamino išėję anksčiau, per 1 valandą po egzamino pabaigos gali atsiimti užduoties sąsiuvinius iš dalyko egzamino centro administratoriaus.